

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo

Helsingin kaupunki

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]
Liite

Järjestämissuunnitelma julkisista työ- ja elinkeinopalveluista sekä kotoutumispalveluista Helsingissä

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Palvelujen kohdentamista koskevat ratkaisut	3
2.1	Henkilöasiakkaat.....	5
2.2	Työnantaja-asiakkaat	7
3	Palveluiden tuottamistavat ja resursointi.....	8
3.1	Pääkaupunkiseudun yhteistyö	9
3.2	Yhteiset palvelut	9
3.3	Kohtaantopalvelut	12
3.4	Polkupalvelut.....	12
4	Palveluiden kohdentaminen asiakasryhmittäin	13
4.1	Nuoret	14
4.2	Kotoutujat	15
4.3	Pitkäaikaistyöttömät	17
4.4	Rakennemuutostilanteiden asiakkaat.....	17
5.	Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen.....	18
6.	Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen	20

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

1 JOHDANTO

Tämä järjestämissuunnitelma kuvaa, miten Helsingin kaupunki kohdentaa ja tuottaa julkisen työ- ja elinkeinopalvelun sekä kotoutumispalvelun 1.1.2025 alkaen. *Kaupungin elinkeinojaosto hyväksyi järjestämissuunnitelman kokouksessaan 11.9.2023. Helsingin kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 11.10.2023, että kaupunki tulee vastaanottamaan lakisääteiset palvelut itsenäisenä työvoimaviranomaisena lain edellyttämällä tavalla.¹*

Helsingin kaupunki tulee tuottamaan lakisääteisiä palveluita noin 70 000 henkilöasiakkaalle ja arviolta 5 000 yritysasiakkaalle vuosittain. Työvoimaviranomaisen toimintamenot ovat arvion mukaan noin 200 M€ sisältäen kaupungin oman palvelutuotannon, ostopalvelut sekä työttömyysturvan kuntaosuuden kustannukset. Palvelun toteuttamiseen kohdennetaan noin 700 henkilötyövuotta tämän järjestämissuunnitelman mukaisesti.

Työ- ja elinkeinopalveluiden ja kotoutumispalvelun järjestämistä ohjaa Helsingin kaupunkistrategia².

Tavoitteenamme on olla kaupunki, joka nostaa työllistymisen todennäköisyyttä. Palvelut järjestetään kaikkia Helsingin resursseja hyödyntäen. Helsingin työllisyyspalvelut on lisäksi hyväksynyt palveluiden järjestämisen toimintaperiaatteet, joiden valmisteluun osallistui monikanavaisesti yli 180 työllisyyspalveluiden työntekijää.³

Palveluiden suunnittelussa, toimeenpanossa ja kehittämisessä tehdään yhteistyötä⁴ kaupungin toimialojen, eri työvoimaviranomaisten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY), sen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA), hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen (KELA) ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Suunnitelmassa on otettu huomioon ennusteet, joiden mukaan työikäisten määrä kasvaa Helsingissä muuta maata nopeammin. Helsingin väestö on kasvanut viime vuosikymmenellä nopeasti ja kasvun ennustetaan jatkuvan koronapandemian notkahduksen jälkeen. Väestönkasvu nojaa pääosin ulkomailta

¹ Päätös tarkemmasta järjestämistavasta kaupungilla tehdään kaupunginvaltuustossa marraskuussa 2023.

² “Tavoitteenamme on olla kaupunki, joka nostaa työllistymisen todennäköisyyttä työllisyyspalvelujen siirtyessä kunnille. Työllisyyspalvelut järjestetään kaikkia Helsingin resursseja hyödyntäen. Asetamme Helsingille oman työllisyystavoitteen ja nostamme työllisyysastettamme kaupungilla käytettävissä olevin keinoin. Luomme aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpidekokonaisuuden, joka sisältää esimerkiksi kotoutumispalveluiden ja ammatillisen koulutuksen hyödyntämisen sekä osatyökykyisten työllistämisen. Otamme käyttöön uusia keinoja työllistämiseksi ja etsimme ratkaisuja erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden nostamiseen. Haemme yhteisiä ratkaisuja työllisyyden hoitoon yli kuntarajojen.”

³ Periaatteet on kuvattu tämän suunnitelman liitteessä.

⁴ Yhteistyön muodot kuvataan tarkemmin kohdentamista ja toimeenpanoa koskevissa suunnitelman osioissa. Näin Helsinki voi varmistaa, että yhteistyö on kaupungin näkökulmasta suunnitelmassa kuvattujen, toimintaa ohjaavien periaatteiden ja tulostavoitteiden mukaista.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

ja muualta Suomesta tulevaan muuttoliikkeeseen, joka tuo vuosittain noin 80 prosenttia kaupungin väkimäärän lisäyksestä. Muuttoliike tuo Helsinkiin erityisesti nuoria aikuisia ja lähtömuuttajat ovat puolestaan tyypillisesti perheellistymisikäisiä.

Vuonna 2022 Helsingissä asui 434 600 työkäistä (18–64 v.), joista 79 prosenttia oli kotimaankielisiä ja 21 prosenttia muunkielisiä. Työkäisistä 357 100 oli työllistä. 20–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 79,3 prosenttia.

Helsingin kaupunki on mukana valtakunnallisessa työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa. Sen aikana kaupunki on järjestänyt palveluita noin 45 000 henkilöasiakkaalle vuositasolla. Kuntakokeilun aikana kaupunki on kehittänyt uudenlaisia palveluja ja vahvistanut alueellista palveluekosysteemiä. Lisäksi asiakasymmärryksen syventyminen ja kaupungin sisäisen yhteistyön tiivistyminen tukevat kaupunkia lakisääteisen tehtävän onnistuneessa vastaanotossa. Kaupungilla on myös pitkä kokemus kotoutumisen palveluiden järjestämisessä, mikä luo onnistumisen edellytykset palveluiden vastaanotolle siirtymävaiheessa.

2 PALVELUJEN KOHDENTAMISTA KOSKEVAT RATKAISUT

Työ- ja elinkeinopalvelut ja kotoutumispalvelut kohdennetaan asiakaslähtöisesti. Kohdentamisen perusteena on asiakastieto⁵ sekä saatavana olevat ennusteet työvoiman kysynnästä. Työttömien osuus työvoimasta oli Helsingissä vuoden 2023 kesäkuussa 11,1 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli yli 39 200. Miesten osuus työttömistä on 53 prosenttia ja naisten 47 prosenttia. Vieraskielisten osuus Helsingin työttömistä työnhakijoista on kolmasosa.

Työttömyyden rakenne on Helsingissä hyvin heterogeeninen. Helsingissä on työttömänä kaikenikäisiä ja hyvin monenlaisen koulutus- ja osaamistautan omaavia ihmisiä. Kotimaankielisissä työttömissä korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli kesäkuussa 2023 reilu kolmasosa. Muun kuin suomen- ja ruotsinkielisiä työttömiä työnhakijoita oli 12 800. Heistä neljäsosalla koulutusaste oli tuntematon ja reilulla neljäsosalla oli korkea-asteen tutkinto.

Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi Helsingissä rajusti vuonna 2020 koronapandemian talousvaikutusten seurauksena. Iso osa kasvusta selittyi kokoaikaisesti lomautettujen suurella määrällä. Myös kokonaan vailla työsuhdetta olevien työttömien määrä lisääntyi. Vuoden 2023 kesällä työttömiä työnhakijoita oli edelleen noin 5 500 enemmän kuin ennen koronakriisiä.

Erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi voimakkaasti koronapandemian seurauksena. Määrä kääntyi laskuun 2022 alkupuolella, mutta yli kolme vuotta työttömänä olleiden määrä jatkaa Helsingissä kasvuaan. Puolet pitkäaikaistyöttömistä oli yli 50-vuotiaita. Pitkäaikaistyöttömien

⁵ Lähteet: <https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/talous/tyomarkkinat>;
https://tem.fi/documents/1410877/153287519/20230629+ty%C3%B6markkinoiden_kohtaanto_0423_TEM.fi.xlsx/073e5cc1-1802-f2b1-190f-aff64a8983e9?t=1688018687417 ; <https://helsinki.chamber.fi>

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

koulutustaustassa korostuu vain perusasteen koulutuksen varassa olevat, mutta mukana on myös paljon korkeasti koulutautuneita. Noin 16% pitkäaikaistyöttömistä on vieraskielisiä.⁶

Helsingiläisten asiakkaiden virta pitkäaikaistyöttömyyteen on kääntynyt jälleen kasvuun. Valtaosa uusista helsinkiläisistä asiakkaista (25 000) siirtyy Helsingin työllisyyspalveluiden asiakkaaksi TE-toimistosta vasta vuoden 2025 alussa, eikä kaupunki voi vaikuttaa virtaumakehitykseen kuin osin työllisyyden kuntakokeilun aikana. Jatkossa palveluiden paremmalla kohdentamisella pyritään varmistamaan, että virtauma pitkäaikaistyöttömyyteen on pysyvästi alhaisempi kuin nyt. Tämä edellyttää uusia nopean työllistymisen palveluita asiakkaille ensimmäisten kolmen ja kuuden kuukauden aikana.

Helsingiläisten henkilöasiakkaiden virtaumakehitystä kuvaa oheinen taulukko 1. Työttömyyden virtaamaprosentit kuvastavat sitä, kuinka moni tietynä kuukautena työttömyytensä aloittaneista työnhakijoista on työttömänä vielä x kuukautta aloitusajankohdan jälkeen. Esimerkiksi, jos virta yli 3kk työttömyyteen on tammikuussa 2021 noin 60 %, tarkoittaa tämä, että lokakuussa 2020 työttömyytensä aloittaneista 60% on työttömänä vielä 3 kuukautta aloituksen jälkeen.

Taulukko 1

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Virta yli 3kk työttömyyteen	50,80 %	47,90 %	46,99 %	45,37 %	47,31 %	53,12 %
Virta yli 6kk työttömyyteen	32,68 %	27,35 %	27,65 %	29,62 %	29,33 %	32,29 %
Virta yli 12kk työttömyyteen	18,86 %	13,75 %	13,52 %	16,95 %	16,67 %	13,95 %

Työnantaja-asiakkaiden palveluiden kohdentamisessa otetaan huomioon pääkaupunkiseudun erityispiirteet, mukaan lukien toimialat ja työpaikkarakenne. Viime vuosien huolestuttava kehityspiiri on osaajapula, josta raportoi 64% Helsingin kauppakamarin jäsenyrityksistä. Uudenmaan uusien avointen työpaikkojen määrä on koronapandemian jälkeen ollut nousussa, mutta kääntyi laskuun maaliskuussa 2022. Tämän jälkeen kysynnän vaihtelua on esiintynyt, maaliskuussa 2023 TE-toimistossa ilmoitettiin noin 29 000 uutta työpaikkaa. Näistä 77,5 % oli yrityksiin. Julkisessa työnvälityksessä kysyntä kohdistuu sote-, ravintola- sekä rakennusalalle sekä myynnin tehtäviin. Merkillepantavaa on kuitenkin se, että TEMin Työvoimakartta-aineiston mukaan työvoiman ylitarjontaa näyttää olevan runsaasti myös niillä aloilla, joilla samaan aikaan on ylitarjontaa työttömistä työnhakijoista.

⁶ Maahanmuuttajataustaiset ovat kantaväestöä harvemmin pitkäaikaistyöttöminä, mutta heitä on paljon enemmän työvoiman ulkopuolella. Moni työvoiman ulkopuolella oleva on oikeasti työtön, muttei täytä TE-asiakkuuden kriteerejä tai ylipäättänsä kuulu asiakaskuntaan eikä omaa tätä "työtön työnhakija" statusta.

2.1 HENKILÖASIAKKAAT

Palvelut kohdennetaan helsinkiläisille henkilöasiakkaille⁷ työmarkkina-aseman mukaan jaotellen palvelut 1) kohtaantopalveluihin ja 2) polkupalveluihin. Yhteisinä palveluina tarjotaan ennakkolliset palvelut, työttömyysturvapalvelut ja työnvälitys. Kohdentamisella varmistetaan, että Helsinki tuottaa lakisääteisen palvelun ja saavuttaa työllisyydelle asetetut strategiset tavoitteet. Työmarkkina-aseman mukaisesti kohdennetuilla palveluilla lyhennetään työttömyysjaksojen kestoja ja pienennetään pitkäaikaistyöttömiksi joutuvien kuntalaisten määrää.

Ennakollisilla palveluilla tarkoitetaan henkilöasiakkaille annettavaa neuvontaa ja ohjausta ennen kuin he rekisteröityvät työllisyyspalveluiden asiakkaisiksi

Kohtaantopalvelut jakaantuvat neuvonta, ohjaus- ja urapalveluihin sekä itsenäisen työnhaun palveluihin. Polkupalvelut kohdennetaan henkilökohtaisen tuen palveluihin sekä kiinnittäviin ja kannustaviin palveluihin. Palveluprosesseja kohdennetaan tarvittaessa asiakasryhmittäin ainakin nuorille, kotoutujille, pitkään työttömänä oleille sekä rakennemuutostilanteiden asiakkaille.

Asiakaspalvelun kohdentaminen mahdollistaa sen, että jokaisen asiakkaan palveluprosessi etenee työllistymiseen tarvittavan tuen perusteella tavoitteellisesti. Palveluprosessia toteutetaan tarkoituksenmukaisuusperiaatteella.

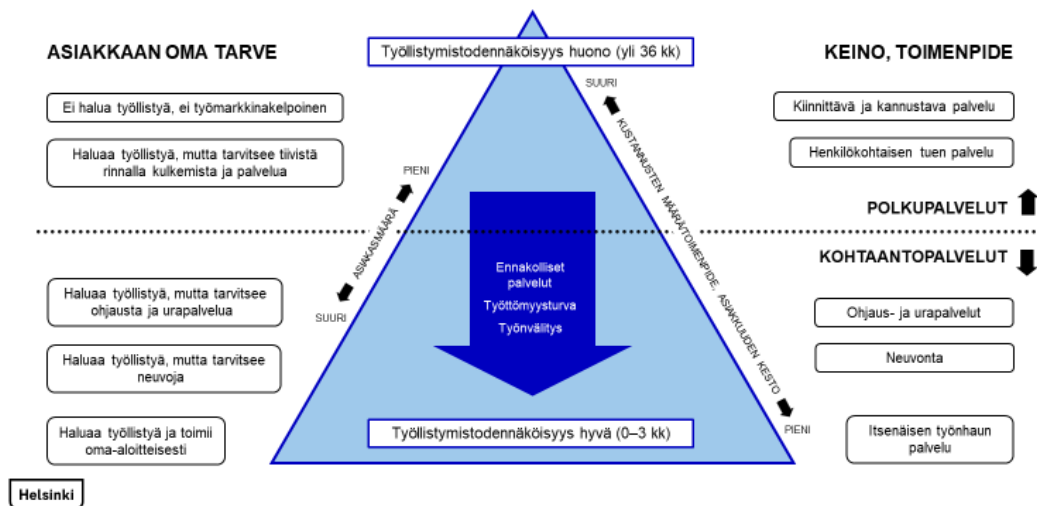
⁷ Palveluiden kohdentamisessa tullaan kuitenkin huomioimaan lain edellyttämällä tavalla, että työvoiman liikkuvuutta ei rajoiteta ja palvelutarjonta tukee valtakunnallisesti työvoiman kohtaanto-ongelmien ratkaisussa. Yksityiskohdat tarkentuvat valmistelun edetessä.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

Henkilöasiakkaan palvelu

Palveluiden kohdentamisessa tehdään tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä kaupungin ammatillisesta koulutuksesta vastaavan Stadin ammatti- ja aikuisopiston (StadinAO) ja työllisyyspalveluiden kesken. Työllisyyspalvelut ja ammatillinen koulutus jakavat yhteisten tavoitteen vaikuttavasta työllistymisestä. Yhteistyöllä varmistetaan myös opetus- ja kulttuuriministeriön kautta tulevan valtionosuusrahoituksen tarkoituksenmukainen kohdentaminen.

Palveluiden kohdentamiseen vaikuttaa kriittisesti yleinen suhdannetilanne, joka saattaa edellyttää muutoksia tarveperusteiseen kohdentamiseen.

Palveluiden kohdentaminen ja niiden johtaminen perustuu asiakastiedon jalostamiseen, analyysiin ja datasta johdettujen johtopäätösten viestimiseen ja hyödyntämiseen organisaation eri tasoilla. Dataohjautuvaa palvelun tuottamisen mallia valmistellaan parhaillaan ja siinä tehdään tiivistä yhteistyötä KEHAN kanssa (laki ELY-keskuksista sekä KEHA-keskuksesta (382/2023) 3 a § 2 momentti 2 kohta).

Työvoimaviranomaisena Helsingillä on lakisääteinen velvollisuus käyttää työvoimapalveluiden toimeenpanossa KEHAN vastuulla olevaa valtakunnallista tietovarantoa, palvelualustaa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta. Asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen sisältyy asiakkuudenhallintajärjestelmä (Asiantuntijan työmarkkinatori nk. A-TMT), yleinen avustajajärjestelmä (YA) sekä sähköiset asiointipalvelut. (Järjestämislaki 120 §). Asiakaspalvelun tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta on kriittistä, että yhteistyö KEHAN kanssa mahdollistaa reaaliaikaisen tiedonkulun, toimivat integraatoratkaisut sekä jatkuvan asiakaslähtöisen kehittämisen kaupungin tarpeisiin.

Dataohjautuvuutta hyödynnetään asiakas- ja palveluohjauksessa. Henkilöasiakkailta ohjauksen ja seurannan välineenä toimii asiakkaan A-TMT-dataan perustuva työmarkkina-aseman mukainen ennuste ja itse sanoitettu palveluntarve sekä alkuhaastattelu. Näin varmistetaan asiakkaan tilanteessa tapahtuvien muutosten jatkuva seuranta ja sen vaatimat palveluohjaukset ja tukitarpeet.

Asiakasohjauksen tukena tehtävässä palveluohjauksessa seurataan työllisyyspalveluiden käyttämien ulkopuolisten (kaupunki, yksityinen tai järjestö) palveluiden tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta nopean työllistymisen varmistamiseksi.

Tavoitteet

Kohtaantopalveluiden tuloksellisuutta arvioidaan seuraamalla uusien työttömien henkilöasiakkaiden työllistymistä kolmen ja kuuden kuukauden kohdalla. Polkupalveluiden tuloksellisuutta arvioidaan seuraamalla tilanteen ratkeamista 12 kk kohdalla sekä tämän jälkeen työttömyyden pitkittymistä vuositasolla.

Ensimmäisen kolmen kuukauden ja kuuden kuukauden aikana työllistyvien osuutta on saatava nousemaan merkittävästi nykyisestä, jotta työnhakijoiden ja työpaikkojen kohtaantoa voidaan ratkaista ja vaikuttaa samalla Helsingin työttömyysturvan kuntaosuuden kustannuksiin. Helsinki tulee asettamaan tarkemmat tavoitteet, kun tähän tarvittava data on saatavana, mutta kaupunki tavoittelee pitkällä aikavälillä karkeasti

- noin 15 prosenttiyksikköä pienempää virtaamaa yli 3 kuukauden työttömyyteen (53% vuonna 2022)
- noin kymmenen prosenttiyksikköä pienempää virtaamaa yli 6 kuukauden työttömyyteen (32 % vuonna 2022)
- noin viisi prosenttiyksikköä pienempää virtaamaa yli 12 kuukauden työttömyyteen (14 % vuonna 2022)

2.2 TYÖNANTAJA-ASIAKKAAT

Työnantaja-asiakkaiden palvelut kohdennetaan kumppanimallilla työvoimaa tarvitseville tai vähentäville yrityksille, henkilöstöpalveluyrityksille, heikommassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöasiakkaita työllistävälle työnantajille, rakennemuutostilanteiden työnantajille ja Helsingin kaupunkityönantajalle.

Helsinki tuottaa lakisääteisen yritys- ja työnantajapalvelun lisäksi palveluita aloittaville yrittäjille ja alkuvaiheen yrityksille. Helsingillä on myös laajasti yritystoiminnan toimintaedellytyksiä kehittävä strateginen funktio. Ulkomaisten yritysten ja investointien houkuttelun osalta asiakasvastuu on

kaupungin omistamalla Helsinki Partnersilla, joka aloitti toimintansa 2022. Sen tehtävänä on myös osaavan työvoiman houkuttelu.

Helsingin työpaikkarakenne on varsin palveluvaltainen ja teollisuuden työpaikkojen määrä vähenee. Helsingin työpaikkojen ammattirakenteelle on ominaista erityisasiantuntija- ja asiantuntijatehtävissä työskentelevien korkea osuus. Vuonna 2020 heitä oli yli puolet kaikista Helsingissä työssäkäyvistä. Joka neljännen Suomessa työskentelevän erityisasiantuntijan ja joka viidennen asiantuntijan työpaikka löytyi Helsingistä. Rakennus- ja korjaustyöntekijöiden sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden yhteinen osuus puolestaan jäi varsin alhaiseksi.

Myös alemman koulutustason edellyttäviä palvelualojen työpaikkoja löytyy pääkaupungista paljon. Kaupalliset palvelualat työllistävät paljon mm. nuoria ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Osa-aikatyö on näillä aloilla yleistä. Sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa on tällä hetkellä suuri työvoimapula pätevistä ammattilaisista. Työvoimapulaa ilmenee myös ICT-alalla ja työvoiman kohtaanto-ongelmia laajasti palvelualoilla, kaupoissa, ravintoloissa jne.

Helsingissä sijaitsevien työpaikkojen määrän ennustetaan kasvavan tulevina vuosina mm. väestönkasvun myötä sekä korkeaa osaamistasoa edellyttävän elinkeinorakenteen vuoksi. Digitalisaatio sekä luo alueelle uusia työpaikkoja että saattaa vähentää niitä, erityisesti rutiinomaisia tehtäviä sisältävissä ammateissa.

Tavoitteet

Työnantaja-asiakkaille kohdennettujen palveluiden tavoitteena on:

- Varmistaa alueen vetovoimaisuus ja sitä kautta yritystoiminnan kasvu tarjoamalla erilaisia yrityspalveluita sekä osaavaa työvoimaa yhteistyössä Business Helsingin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Huolehtia siitä, että alueen työnantaja-asiakkaat ovat tietoisia kaupungin ja työllisyyspalveluiden tarjoamista palveluista ja löytävät palvelut helposti.
- Toteuttaa työnantaja- ja henkilöasiakaspalveluiden yhteistyömalli niin, että työnhakijat työllistyvät ja työnantajat saavat osaavaa henkilöstöä.

3 PALVELUIDEN TUOTTAMISTAVAT JA RESURSOINTI

Helsingin kaupunki aikoo tuottaa työttömyyden ratkaisuiden tueksi asiakaspalvelua digitaalisesti ja lähipalveluina toimipisteissä. Työ- ja elinkeinopalveluiden ja kotoutumispalveluiden tuottamisessa tavoitellaan kustannusvaikuttavuutta. Suunnitelmaa laadittaessa palvelun tuottamistapaa koskevaa vaikuttavuustietoa ei ole saatavana riittävästi nykyiseltä järjestämisvastuutaholta, eikä kaupunki näin ollen voi linjata palvelun tuottamistavan ja resursoinnin jatkosta pitkällä aikavälillä siirtymävaiheen jälkeen.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

3.1 PÄÄKAUPUNKISEUDUN YHTEISTYÖ

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit ovat 21.6.2023 solmineet aiesopimuksen hankintayhteistyöstä ja työnantajapalveluiden järjestämisestä.

Hankintayhteistyön tavoitteena on, että työvoimapalveluhankinnat pyritään toteuttamaan yhteistyössä, ellei toisin sovita. Tämä periaate ei poissulje kaupunkien omien hankintojen toteuttamista tai laajemman yhteistyön mahdollisuuksia.

Hankintayhteistyöllä saavutetaan markkinaetua palveluiden saatavuudessa ja hinnoittelussa ja pystytään tarjoamaan monipuolisempi palvelukattaus koko pääkaupunkiseudun asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Yhteistyöllä saavutetaan resurssitehokkuutta hankintaprosessin ja palvelutuotannon eri vastuualueilla. Vähistä kunnille siirtyvistä henkilötyövuosista ja hankintaosaamisesta hyödytään yhdessä enemmän sen sijaan, että osaaminen hajautuu eri organisaatioihin.

Ylialueellisissa ja valtakunnallisissa palveluhankinnoissa, esimerkiksi ruotsinkielisessä kotoutumiskoulutuksissa, Helsinki pitää perusteettomana toimintojen pilkkomista. Helsinki pyrkii vaikuttamaan valtakunnallisen tason toimijoihin, jotta yhteistyötä tehdään jatkossakin.

Työnantajapalveluiden yhteistyön tarkoituksena on varmistaa, että palveluiden hakeutumiseen ja pääsyyn tai palvelutasoon ei tule heikennyksiä 1.1.2025 edeltävään aikaan verrattuna. Lisäksi halutaan varmistaa, että työvoiman liikkuvuutta pääkaupunkiseudulle syntyvien työllisyysalueiden yli ei heikennetä. Niin ikään on tavoitteena koordinoita työnantaja-asiakkaille suunnattua viestintää ja tapahtumia pääkaupunkiseudulla. Varsinaiset yhteistyösopimukset on tarkoitus solmia kevääseen 2024 mennessä.

3.2 YHTEISET PALVELUT

Ennakolliset palvelut: Helsingin kaupunki tuottaa eri toimialojen ja kumppaneiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä ennakollisia palveluita, joilla tarkoitetaan henkilö- ja työnantaja-asiakkaille annettavaa neuvontaa ja ohjausta ennen kuin he virallisesti rekisteröityvät työllisyyspalveluiden asiakkaisiksi (laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, jäljempänä *järjestämislaki*) 27 §).

- **Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelua toteutetaan kaupungin Ohjaamo-toiminnan pohjalta.** Palvelun tuottamiseen osallistuvat työllisyyspalveluiden lisäksi kaupungin Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (Kasko), muut koulutuspalvelujen järjestäjät, Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelutoimiala (Sotepe), nuorisopalvelut, järjestökumppanit, KELA ym.⁸ Toimintaa kehitetään siten, että se täyttää uutena kaupungin lakisääteisenä tehtävänä edellytykset myös nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle (TyM-

⁸ Kaupunki kohdistaa Ohjaamopalveluun noin 1M€/vuosi.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

laki 16§) 1.1.2025 alkaen. Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan toimintaa, jossa viranomaiset ja muut toimijat tarjoavat matalan kynnyksen neuvontaa, ohjausta, tukea ja valmennusta alle 30-vuotiaille nuorille opiskelumahdollisuuksista, työllistymisestä ja elämänhallinnasta

- **Kaikkien helsinkiläisten** matalan kynnyksen neuvonta (Helsinki neuvoo) tuotetaan kaupungin osallisuus ja neuvonta -yksikön, Kaskon ja International House Helsinki (IHH)-palvelupisteen yhteistyöllä.⁹
- **Yritysten neuvontapalveluiden (ei-lakisäätteiset)** tuottajina toimivat Business Helsinki (kaupungin elinkeino-osasto) ja Helsinki Partners. Business Helsinki kohdentaa palveluita yrityksen perustamisen ja liiketoiminnan kehittämiseen sekä auttaa startupeja, sijoittajia ja muita ekosysteemitomijoita kasvamaan, kehittymään ja verkostoitumaan.¹⁰ Helsinki Partnersin kasvupalvelut auttaa ulkomaisia yrityksiä etsimään sijaintia, yhteistyötä suomalaisyritysten kanssa tai laajentumismahdollisuuksia Helsingistä.
- **Koulutusneuvontaa** toteutetaan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien ja oppilaitoksen yhteistyönä. Oppilaitosyhteistyön tavoitteena on lisäksi varmistaa sekä toiselta asteelta että korkeakouluista valmistuvien työllistymistä koulutuksen päättymisen jälkeen.

Ennakollisia palveluita hankitaan tarvittaessa myös kaupungin ulkopuolisilta toimijoilta.

Työttömyysturvapalvelu: Työttömyysturvapalvelulla varmistetaan, että henkilöasiakkaan lakisäateinen palveluprosessi toteutuu, asiakas suoriutuu velvoitteistaan ja etuuskäsittely säilyy edellytysten täytyessä katkeamattomana. (Järjestämislaki 4 luku, työttömyysturvalaki (1290/2002, jäljempänä *TTL*) 1 luku 4 §)¹¹.

Työnvälityspalvelu: Työnvälityspalvelu kohdennetaan sekä työnantaja-asiakkaalle että henkilöasiakkaalle tämän työmarkkina-aseman mukaisesti.

Työnantaja-asiakkaiden palvelut kohdennetaan kumppanimallilla työvoimaa tarvitseville tai vähentäville yrityksille, henkilöstöpalveluyrityksille, heikommassa työmarkkina-asemassa olevia henkilöasiakkaita työllistäville työnantajille, rakennemuutostilanteiden työnantajille ja kaupunkityönantajalle.

Työnvälityspalvelu vastaa varsinaisten työnvälityspalveluiden lisäksi eräiden lakisäätteisten tukien, kuten palkkatuen ja starttirahan toimeenpanosta (järjestämislaki 5 luku, 10 luku, 11 luku 99–101 §).

⁹ Helsinki kohdentaa matalan kynnyksen neuvontapalveluun noin 1M€/vuosi

• ¹¹ Työttömyysturvapalveluun kohdentuu valtion työajanseurannan perusteella 81,2 htv. Lakisäateiseen pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin (Poma) kohdentuva resurssi on 7/22-6/23 työttömyyden keskiarvolla 101,2 htv. Lakisäateiseen prosessiin kiinnittyy siis 182,4 htv

- **Työvoimapalvelut, jotka kohdistetaan työvoimaa tarvitseville tai vähentäville yrityksille.** Palvelua tuotetaan uuden työvoiman palkkaamisen tueksi (ml. työnvälityspalvelu, palkkatuki), loma- ja irtisanomistilanteisiin (ml. muutosturvatehtävät; järjestämislaki 16 luku 140–141 §), työvoiman osaamisen kehittämiseen (työvoimakoulutukset, ml. yhteishankintana toteutettavat koulutukset (järjestämislaki 61–62 §); työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu (järjestämislaki 9 luku)), kansainväliseen rekrytointiin (järjestämislaki 5 luku), uuden yrityksen perustamiseen (starttiraha), yrityksen kehittämiseen (järjestämislain 53 §:n mukainen valmennus yritykselle) ja neuvontapalveluita henkilöstöhallinnon tukeen.
- **Henkilöstöpalveluyritysten palvelut** (HP-yritykset) on tarkoitettu kumppaneille, jotka toimivat useimmiten vuokratyön tarjoajina. Työllistyviä henkilöasiakkaita ovat ensisijaisesti nopeasti työllistyvät, joilla osaaminen ja työkyky on kunnossa, mukaan lukien nuoret ja kotoutujat. Kumppanuudessa hyödynnetään myös työvoimapalveluina järjestettäviä lyhyitä koulutuksia (järjestämislaki 7 luku; TTL 2 luvun tarjoama liikkumavara opiskella etuutta menettämättä) ja tarvittaessa työnhakuilmoituksia (järjestämislaki 43 §).
- **Sosiaalisen vastuullisuuden palvelut** on tarkoitettu työnantaja-asiakkaille, jotka haluavat työllistää osatyökykyisiä ja pitkäaikaistyöttömiä työnhakijoita. Palvelu tarjoaa tukea sekä työnantaja-asiakkaalle (mentori, rinnalla kulkija työpaikalle) että henkilöasiakkaalle (osaamisen kehittäminen, rinnalla kulkeminen). Palvelussa hyödynnetään palkkatukea ja Helsinki-lisää sekä Helsingin kehittämää räätälöityä valmennuspalvelua. Lisäksi yhteistyötä tehdään Työkanava Oy:n kanssa (Järjestämislaki 38 § sekä Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (242/2022) tehtävät).
- **Rakennemuutospalvelut** kohdennetaan positiivisen tai negatiivisen rakennemuutostilanteen työnantajille.

Kun toimintaympäristöä kohtaa negatiivinen rakennemuutos ja työvoiman tarve vähenee, Helsingin kaupunki on valmiudessa kokoamaan koordinaatioryhmän. Siihen kutsutaan mm. Uudenmaan liitto, ELY-keskus, kaupungin yrityspalvelut ja oppilaitosedustajia sekä alueen muita työvoimaviranomaisia. Koordinaatioryhmässä sovitaan vetovastuusta, toimenpiteistä, rooleista ja viestinnästä. Työllisyyspalvelut vastaa rakennemuutostilanteissa yhteistyöstä irtisanovien yritysasiakkaiden kanssa. (Järjestämislaki 16 luku 140–141 §).

Helsinki varautuu myös positiivisiin rakennemuutostilanteisiin ennakoitavalla tavalla, jota tehdään muiden työvoimaviranomaisten sekä yrittäjä- ja työnantajajärjestöjen, kauppakamarin, ELYn ja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Tilanteissa hyödynnetään myös kansainvälistä rekrytointia.

- **Kaupunkityönantajan palvelut.** Kaupungin työllisyyspalvelut etsii ja välittää työntekijöitä kaupungin eri tehtäviin yhteistyössä Stadin HR:n kanssa. Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja (37 500 työntekijää), ja sitoutunut työnantajalupauksen mukaisesti henkilöstön hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja kasvumahdollisuuksien parantamiseen.

Kaupunkityönantajan tarpeeseen työllistymistä vauhdittavaa henkilöstön osaamisen kehittämistä tehdään yhteistyössä myös StadinAO:n kanssa.

3.3 KOHTAANTOPALVELUT

Kohtaantopalveluita ovat neuvonta-, ohjaus ja urapalvelut. Nopeasti työllistyville asiakkaille on tarjolla itsenäisen työnhaun palvelu.

- **Neuvontapalvelut** varmistavat, että asiakas ohjautuu heti työllisyyspalveluiden asiakkuuden alkaessa oikeaan palvelupolkuun ja saa joko vastuuasiantuntijan tai yhteyshenkilön työllisyyspalveluista. Neuvontapalveluiden vastuulla on varmistaa, että sekä uravaihdosta suunnitteleva että työttömyysuhan alainen asiakas saa tietoa ja neuvontaa kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja valtion kulloisenkin vastuutahon kanssa. Neuvontaa tehdään yhteistyössä/koordinoidusti KEHA-keskuksen valtakunnallisten tieto- ja neuvontapalveluiden kanssa. (Järjestämislaki 50 §, laki ELY-keskuksista sekä KEHA-keskuksesta 3 a § 2 momentti 6 kohta).
- **Ohjauspalvelut** kohdennetaan niille työnhakija-asiakkaille, jotka tarvitsevat uraneuvontaa, tukea työnhakutaitojen kehittämiseen tai reittiä koulutukseen. Ohjauspalvelun kohdentaminen ja tuottaminen toteutetaan Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (Kasko) ja sen sisällä erityisesti StadinAO:n kanssa. Näitä palveluita ovat mm. luku- ja kirjoitustaidon palveluihin ohjaus, ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelu, työttömien työnhakijoiden ja kotoutujien Työelämävalmennus, Maahanmuuttajien ja kotoutujien Osaamisen kartoitus. (Järjestämislaki 6 luku).
- **Urapalvelut** kohdennetaan kaikille henkilöasiakkaille tarveperusteisesti¹². Näihin palveluihin lukeutuvat lakisääteiset asiantuntija-arvioinnit, valmennukset sekä työvoimakoulutukset (Järjestämislaki 6 ja 7 luku). Urapalvelut vastaa myös asiakkaiden ohjauksesta palveluun. Itse em. palveluiden tuottaminen toteutetaan hankintayhteistyössä Espoon ja Vantaan kanssa sekä omana tuotantona.

3.4 POLKUPALVELUT

Polkupalvelut kohdennetaan niille asiakkaille, jotka tarvitsevat tiiviimpää tukea työllistymisensä onnistumiseksi. Näitä palveluita kohdennetaan lakisääteisesti erityisesti nuorille, kotoutujille, pitkään työttömänä olleille ja osatyökykyisille. Työnvälitystä ja palveluohjausta tehdään tiiviissä yhteistyössä kohtaantopalveluiden kanssa. Palveluilla

¹² Työvoimakoulutuksiin ja valmennuksiin osallistui vuonna 2022 noin 8400 helsinkiläistä

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

varmistetaan myös työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023, jäljempänä TyM-laki) toteutuminen kaupunkitasoisesti. Polkupalveluita ovat alla kuvatut henkilökohtaisen tuen palvelut:

- **Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin** mukaiset palvelut järjestetään Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (Sotepe) ja Kansaneläkelaitoksen kanssa siten, että työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä tukevat työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa.
- **Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu** (TyM-laki 16 §) Nuorten monialainen yhteispalvelu eroaa yhteistoimintamallista muun muassa asiakaskriteerien, velvoittavuuden, tarjolla olevien palvelujen ja organisoitumisen osalta. Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu toteutetaan ennakkollisena palveluna. Nuori voi kuitenkin olla myös yhteistoimintamallin asiakas, jos hänen palvelutarpeensa edellyttää yhteistoimintamallin mukaista palvelujen yhteensovittamista.
- **Työttömien terveystarkastukset** tuottaa kaupungin Sotepe-toimiala (945 kpl v 2022). (Terveystarkastuslaki (1326/2010) 13 §).
- **Kiinnittävät ja kannustavat palvelut** Helsingin tavoitteena on kehittää yhdistelmäpalveluita niiden asiakkaiden tueksi, jotka eivät syystä tai toisesta tule työllistymään. Asiakkaan tueksi yhdistetään päihde- ja mielenterveyspalvelut, ja kuntouttava työtoiminta elämönhallinnan tukena. Jo nyt kaupungilla käytössä oleva Työkykyselvitys ja sosiaalisen kuntoutuksen malli toimivat palveluiden kehittämisen tukena. (Sosiaalihuoltolain (1301/2014) asiakkaat).

Resursointi

Yhteiset palvelut tuotetaan palveluiden siirtymävaiheessa pääasiassa kaupungin omana palvelutuotantoa, huomioiden palveluiden vahva kytkös työvoimaviranomaisen lakisääteisiin tehtäviin sekä Helsingin kaupungin strategisten tavoitteiden edistämiseen. Palvelutuotannon toteutukseen ohjataan noin 170 htv:tta (10,2 M€). Lisäksi työnvälityksen tukena käytetään palkkatukea, Helsinki-lisää ja starttirahaa noin 52 M€.

Kohtaanto- ja polkupalveluihin kohdennetaan palveluiden siirtymävaiheessa noin 460 htv:tta (27,7 M€). Lisäksi lakisääteistä asiakaspalvelua tuotetaan ostopalveluna noin 34 M€:lla PKS-yhteistyössä ja kumppanuuksilla yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

4 PALVELUIDEN KOHDENTAMINEN ASIAKASRYHMITTÄIN

Helsingin kaupunki kohdentaa palveluprosesseja tarvittaessa asiakasryhmittäin ainakin nuorille, kotoutujille, pitkäaikaistyöttömille sekä rakennemuutostilanteiden asiakkaille.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

4.1 NUORET

Helsingissä asuu 131 000 iältään 15–25-vuotiasta kuntalaista. Nuorten työllisyystilanne on Helsingissä tavanomaisessa suhdannetilanteessa hyvä, sillä kaupungissa on runsaasti nuoria työllistäviä palvelualojen työpaikkoja. Nuoret muodostavat merkittävän työssäkäyvien ikäryhmän. Epätyypilliset työsuhteet, osa- ja määräaikainen työ, ovat nuorilla yleisiä. Myös opiskelijoista moni käy osa-aikaisesti töissä. Helsingin työttömistä nuorista useimmat ovat perusasteen varassa olevia, korkea-asteen koulutettuja tai koulutustaustaltaan tuntemattomia kuin koko Suomen työttömistä nuorista. Koulutuksen aloituspaikkojen riittävyys vaivaa useita aloja Helsingissä, erityisesti korkea-asteen tutkinnoissa.

Helsinki on jo pitkään tukenut nuorten työllistymistä, erityisesti strategiakaudella 2017–2021 toteutettu Mukana-ohjelma kehitti uusia keinoja nuorten tavoittamiseen ja tukemiseen. NEET nuorten (Not in Employment, Education or Training) määrä on selvässä laskusuunnassa ja vuoden 2021 tilastojen perusteella noin 16 000. NEET nuorista noin 2/3 kuuluu työstä syrjäytyneisiin ja noin 1/3 sekä työstä että koulutuksesta syrjäytyneisiin.

Nuorten palveluiden kohdentamisessa tullaan seuraamaan myös vastavalmistuneiden työllistymistä, joihin suhdannemuutokset heijastuvat muita nopeammin. Vastikään tutkinnon suorittaneilla työttömyyden riski on muita vastaavan koulutuksen omaavia korkeampi. Työttömyys on korkeimmillaan heti valmistumisvuonna, mutta laskee tyypillisesti heti seuraavana vuonna ja vielä tämän jälkeenkin, tosin hitaammin.

Helsingissä tai Helsingin seudulla sijaitsevista oppilaitoksista valmistuneiden työllistyminen on noudattanut 2000-luvulla talouden suhdanteita mukailevaa trendiä. Vastavalmistuneiden työttömyys kasvoi 2010-luvun ajan kääntyen laskuun vuonna 2017. Koronapandemian alettua vastavalmistuneiden työllistyminen kuitenkin heikkeni nopeasti kaikilla koulutusasteilla. Vuonna 2021 tilanne tasaantui, joskin eri koulutusasteilta valmistuneiden välillä on eroja kehityksessä.¹³

Nuorten kohdalla Helsingin työllisyyspalveluilla on jo käynnissä nuorten strategisen asiakkuuden kärkihanke, joka keskittyy tavoittamaan perusasteen koulutuksen varassa palveluista ”kadoksissa” olevat alle 25-vuotiaat nuoret paremmin ja ohjaamaan heidät tarvittaviin palveluihin. Kohderyhmään kuuluu noin 2 800 asiakasta. Tavoitteena on, että 30 % kohderyhmästä aloittaa 2. asteen opinnot, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen, oppisopimuskoulutuksen tai hänelle löytyy muu pitkäkestoinen ratkaisu. Samalla vahvistetaan

¹³ Erityisen suuri vaikutus pandemialla oli ammatillisen perustutkinnon vuoden sisään suorittaneisiin; heidän työllistymisensä valmistumisvuonna oli vuonna 2020 heikompaa kuin kertaakaan aiemmin 2000-luvulla. Vaikka vuonna 2021 työttömyys kääntyi jälleen laskuun, oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden tilanne edelleen selvästi heikompi kuin ennen pandemiaa. Yliopistosta ja ammattikorkeakoulusta vastikään valmistuneiden työttömyys ei lisääntynyt pandemian seurauksena aivan yhtä voimakkaasti, ja heidän tilanteensa työmarkkinoilla palautui vuonna 2021 pandemiaa edeltäneelle tasolle.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

kaupungin edellytyksiä toteuttaa 1.1.2025 alkaen nuorten työllistymistä edistävää monialaisen tuen yhteispalvelua (TyM-laki 16 §).

4.2 KOTOUTUJAT

Työnhakijoiksi ilmoittautuneita kotoutuja-asiakkaita on Helsingissä noin 4 900, joista 4 500:aa palvelullaan jo nyt Helsingin työllisyyspalveluissa osana työllisyyden kuntakokeilua. Työvoiman ulkopuolisten, kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023, jäljempänä kotoutumislaki) soveltamisalaan kuuluvien, henkilöiden täsmällisen määrän arviointi on haasteellista. Kelan tilastojen mukaan Helsingissä on vuosina 2017–2021 ollut keskimäärin 353 kotihoidon tukea saavaa vieraskielistä henkilöä, joiden muuttopäivä tai vakuuttamisen alkamispäivä on alle 3 vuotta etuuden maksupäivästä. Henkilöitä, joiden muuttopäivä tai vakuuttamisen alkamispäivä on alle 5 vuotta etuuden maksupäivästä, on ollut keskimäärin 703.¹⁴

Kotoutujia tarkastellessa on otettava huomioon kaupungin työvoimarakenne. Vuoden 2020 lopussa Helsingissä oli 42 300 ulkomaalaistaustaista työllistä. Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisten osuus kaikista helsinkiläisistä työllistä oli seitsemän prosenttia ja vuonna 2020 se oli noussut 14 prosenttiin. Eniten ulkomaalaistaustaisia helsinkiläisiä työskenteli erityisasiantuntijoina ja liki yhtä paljon palvelu- ja myyntityöntekijöinä. Moni palveluala ei pärjäisi ilman ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä. Ennusteen mukaan vieraskielisten osuus kaikista kuntalaisista on vuonna 2030 jo 27 %.

Työvoimaan kuuluvat kotoutujat

Tämän suunnitelman mukaan työvoimaan kuuluvien kotoutujien lakisäätteiset palvelut tuotetaan työvoimaviranomaisen toimesta. Kotoutuja-asiakkaille kohdennetaan muiden asiakkaiden tavoin yhteiset palvelut sekä kohtaanto- ja polkupalvelut. Työnhakijoiksi ilmoittautuneiden kotoutuja-asiakkaiden kotoutumista edistävät palvelut kuvataan laadittavassa Helsingin kaupungin kotoutumisohjelmassa.¹⁵

Kotoutuja-asiakkaiden palveluiden ensisijainen tavoite on työllistyminen. Helsingin kaupunki tukee erityisesti kehittyvällä kielitaidolla varustettujen työnhakijoiden nopeampaa työllistymistä. Tässä hyödynnetään mm. palkkatukea ja työn ohessa kielen oppimista, ammatillisen osaamisen kehittämistä s2-tuettuna sekä kehittämällä työnantajan monimuotoisuusosaamista (DEI). Palveluprosessi järjestetään asiakasryhmän tarpeisiin

¹⁴ Työvoiman ulkopuolella olevien muiden ryhmien, kuten opiskelijoiden, eläkeläisten tai työkyvyttömiä määrää ei voida arvioida käytettävissä olevin tiedoin.

¹⁵ Kotoutumisohjelmaan kuuluvat toisaalta kotoutuja-asiakkaan henkilöasiakasprosessiin liittyviä viranomaistehtäviä (kotoutumislaki 11 §, 14-20 §, 22-24 § ja 28-30 §) sekä ohjaukseen ja neuvontaan, koulutukseen sekä asiantuntija-arvioihin liittyviä tehtäviä (kotoutumislaki 10 §, 14-15 § ja 25-27 §), joita voidaan toteuttaa viranomaisen tai palveluntuottajan voimin.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

erikoistuneen moniammatillisen (mm. TE-asiantuntija, työelämävalmentaja, kartoittava opettaja, psykologi, lukupalveluohjaaja) henkilöstön voimin. Kotoutuja-asiakkaan monialaiset palvelutarpeen arvioinnit sekä kotoutumissuunnitelman laatiminen toteutetaan yhteistyössä Sotepen kanssa. Kaupungilla on parhaillaan käynnissä kotoutuja-asiakkaiden strategisen asiakkuuden kärkihanke, jonka tavoite on nopeuttaa HORECA-alan kotoutujien työllistymistä osaamista vastaaviin tehtäviin.

Kotoutuja-asiakkaan ohjauksesta ja neuvonnasta vastaa pääosin työvoimaviranomainen, mutta kaupungin muut neuvontapalvelut ovat asiakkaan käytössä (mm. International House Helsinki, Helsinki info). Kotoutuja-asiakkaan koulutus (monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotoutumiskoulutus) sekä asiantuntija-arvioinnit (mm. kielitaidon lähtötasotestaus) järjestetään pääosin ostopalveluina yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa aiesopimuksen mukaisesti. Pilottiluonteiset, pienen asiakasvolyymien palvelut sekä kaupungin erikoistunutta osaamista edellyttävät palvelut voidaan järjestää tarpeen mukaan kaupungin omatuotantoina palveluna tai ostopalveluna.

Palveluiden resursointi on kuvattu kohdassa 3. Kotoutuja-asiakkaiden lakisääteisiin palveluihin kohdentuva resurssi tarkentuu jatkovalmistelussa. Ostopalveluihin käytetään kohderyhmälle Uudenmaan ELY-keskuksessa vuonna 2023 noin 40 miljoonaa euroa, josta helsinkiläisten palveluun menee karkeasti arvioiden 18 miljoonaa euroa. StadinAO toimintana toteutettavan Stadin osaamiskeskuksen toimintamenoista rahoitetaan kotoutujien koulutusta, lisäksi vapaan sivistystyön kotivanhempien suomen ja ruotsin kielen koulutuksiin käytetään vuosittain noin 600 000 euroa. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan maahan muuttaneiden erityispalveluissa palvelullaan arviolta 3 000 eri-ikäistä helsinkiläistä kotoutujaa vuodessa.¹⁶

Työvoiman ulkopuoliset kotoutujat

Kotoutumisesta vastaava viranomainen työvoiman ulkopuolella olevien henkilöasiakkaiden tai kunnan vastaanottopalveluiden osalta määritellään syksyn 2023 aikana Helsingin kaupungin organisaatiossa. Kunta-Helsingillä on yhteistyösopimus sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden lakisääteisten kotoutumispalveluiden toteuttamisesta vuosina 2023–2024. Yhteistyösopimuksen piirissä olevien työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden määräksi on arvioitu 100 henkilöä ja sopimuksen laskennallinen vuosikustannus on 150 000 euroa.

Uuden kotoutumislain mukaista työvoiman ulkopuolisten kotoutujien kotoutumisohjelman mukaisia palveluja on pilotoitu vuodesta 2022 lähtien TEM:n valtionavustuksella rahoitetussa

¹⁶ Maahan muuttaneiden erityispalveluiden koko henkilöstömäärä on noin 108 henkilöä. Kunta-Helsingille ja hyvinvointialue-Helsingille maksetaan kotoutumislain mukaisia laskennallisia korvauksia 2 § 3 ja 4 mom. tarkoitetuista henkilöistä. Helsingille maksetaan vuosittain arviolta 4–5 miljoonaa euroa laskennallisia korvauksia. Muiden kuin kansainvälistä suojelua saaneiden ja työnhakijoiden osalta kotoutumista tukevia palveluja rahoitetaan kunnan peruspalveluiden valtionosuuksista.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

Hyvä alku Helsingissä -hankkeessa. Hankkeen kokemuksia hyödynnetään päätettäessä vastuutahosta vuoden 2023 aikana.

Monialaisuuden vahvistamiseksi Helsinki kehittää uudenlaisia yhteistyötapoja kaupungin eri toimialojen välillä. Työllisyyspalveluiden lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan maahanmuuttaneiden erityispalvelut, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan Työväenopisto ja ruotsinkielinen työväenopisto (ARBIS) sekä varhaiskasvatus, kaupungin neuvontapalvelut sekä StadinAO ovat keskeisiä yhteistyötahoja. Kotoutumista tukevat järjestöt ovat keskeisessä roolissa, myös kaupungin omaa palvelutuotantoa täydentävinä.

Viranomaisyhteistyötä tehdään valtion viranomaisten, kuten KELA:n, ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, Opetushallituksen, poliisin, maahanmuuttoviraston sekä keskeisten ministeriöiden kanssa.¹⁷

4.3 PITKÄAIKAISTYÖTTÖMÄT

Pitkäaikaistyöttömien määrä on Helsingissä ollut kasvussa koronapandemian jälkeen. Yli vuoden työttömänä olleita oli kesällä 2023 noin 17 000. Virtauma pitkäaikaistyöttömyyteen on myös kasvussa.

Työttömyyden keston lyhentämiseen haetaan keinoja jo työllisyyden kuntakokeilussa mm. pitkään työttömänä olleiden strategisen asiakkuuden kärkihankkeessa, joka kohdentuu potentiaalisesti noin 14 000 asiakkaaseen. Tavoitteena kärkihankkeessa on kehittää palvelua niille asiakkaille, jolla on asiakasdataan perustuva työllistymiseen vaikuttava diagnosoitu vamma tai sairaus. Ikäryhmä on 25–45 vuotta ja työttömyyden kesto 300-999 päivää, pois lukien nuoret (25–30 vuotiaat).

Tavoitteena on, että 30 % pitkään työttömänä olleista osatyökykyisistä asiakkaista työllistyy avoimille työmarkkinoille tai aloittaa palvelun tai hänen tilanteeseensa löytyy muu ratkaisu. Osatyökykyisten työllistämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä Työkanava Oy:n kanssa. Lisäksi tuloksellisuutta haetaan kaupungin innovatiiviseen palveluhankintaan perustuvalla räätälöidyllä valmennuspalvelulla.

4.4 RAKENEMUUTOSTILANTEIDEN ASIAKKAAT

Helsingin työllisyysrakenne on vahvasti palvelualoihin tukeutuva. Korona-ajan seurauksena varsinkin HORECA- ja kaupan alat kärsivät jatkuvasta työntekijäpulasta. Lisäksi ICT-alalla

¹⁷ Yhteistyörakenteina ovat mm. kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä (48 §) sekä alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä (58 §). Lisäksi Helsinki tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

koetaan jatkuvaa työvoimapulaa, mitä yritetään ratkaista mm. kansainvälisiä osaajia houkuttelemalla. Rakennemuutostilanteen asiakkaiden tuki on kuvattu kohdassa 3.

Helsingin työllisyyspalveluilla on jo käynnissä kaupan- matkailun- ja ravintola-alan pilotti, jonka tavoitteena on löytää työntekijöitä työvoimapula-alalle. Helsingin työllisyyden edistämisen kuntakokeilun aikana laajempia rakennemuutostoimenpiteitä ei ole toteutettu.

5. TYÖPERÄISEN MAAHANMUUTON, TYÖVOIMAN JA TYÖPAIKKOJEN KOHTAANNON SEKÄ TYÖVOIMAN LIIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

Työperäisen maahanmuuton, työnhakijoiden ja työpaikkojen kohtaantoa ja työvoiman liikkuvuutta vauhditetaan mahdollisimman laajalla ei-lakisääteisten ja lakisääteisten palveluiden yhteistyöllä. Tämä mahdollistaa päällekkäisten toimintojen karsimisen ja kustannustehokkaan palvelutuotannon. Lisäksi tehdään tiivistä yhteistyötä Vantaan ja Espoon kanssa.

TEMin työvoimatiekartta-aineiston mukaan ulkomaalaisen työvoiman potentiaali vaihtelee työvoimapula-ammateissa suuresti. Sovellusallalla työskentelee jo paljon kansainvälistä työvoimaa, valmiudet kansainvälisten osaajien rekrytoimiseen ovat olemassa ja näissä tehtävissä kansainvälisen työvoiman potentiaali on suuri. Sote-alalla lähihoitajissa kansainvälisen työvoiman potentiaali kattaisi noin puolet (46 %) alan työvoimapulasta, mutta sairaanhoitajissa osuus on jo selvästi pienempi (11 %). Helsinki tulee keskittämään kansainvälisen työvoiman rekrytoinnissa toimet ammattiryhmiin, joissa potentiaali on suurinta. Helsinki pyrkii näin myös kääntämään laskuun vaikeasti täytettävien työpaikkojen kasvun, joka on jatkunut viimeiset 10 vuotta. Kaupungilla on lisäksi käynnissä henkilöstön saatavuuden strateginen ohjelma, jonka tavoitteena on ratkaista kaupunkityönantajan tarpeet työperäisen maahanmuuton edistämässä sekä kaupungin henkilöstön saatavuudessa.

Henkilöasiakkaiden palvelut

Helsingin kaupunki koordinoi International House Helsinki (IHH) yhteispalvelupistettä, jossa tarjotaan laaja valikoima viranomais- ja neuvontapalveluita ulkomailta pääkaupunkiseudulle muuttaneiden tarpeisiin sekä maksutonta neuvontaa työnantajille ja organisaatioille kansainväliseen työvoimaan liittyvissä kysymyksissä. Palvelupistettä ovat kaupungin lisäksi toteuttamassa Espoon ja Vantaan kaupungit, Digi- ja väestötietovirasto (DVV), Verohallinto (Vero), Kansaneläkelaitos (Kela), Maahanmuuttovirasto (Migri), Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto), Helsingin seudun kauppakamari, Eläketurvakeskus (ETK) sekä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö (SAK). Palvelut jakautuvat kolmeen osioon: Ennakkovaiheen neuvontapalvelut ennen maahantuloa, viranomaispalvelut maahan saavuttua ja yhteistyökumppaneiden etänä toteutettavat neuvonta- ja tukipalvelut pääkaupunkiseudulle asumiseen ja elämiseen (asettautumispalvelut).

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

Ennakkovaiheen neuvontapalveluissa toteutetaan Työnhakuneuvonta-palvelua ja Startup soft landing -palvelua. Työnhakupalvelussa asiakkaat, jotka ovat vielä ulkomailla tai eivät voi käyttää TE-toimiston tai työllisyyspalveluiden palveluita, saavat tukea työllistymiseen. Työnhakuneuvontapalvelu on kaupungin tarjoama ei-lakisääteinen tuki työllistymiseen ja toimii työvoimaviranomaisen palveluita täydentävänä. Startup soft landing -palvelussa asiakkaat perustavat startup-yrityksen pääkaupunkiseudulle, saatuaan Business Finlandilta Eligibility Statement-lausunnon ja Migriltä oleskeluluvan. Viranomaispalveluissa IHH:n asiakkaat voivat rekisteröityä työnhakijoiksi ja sitä kautta päästä TE-toimiston palveluiden piiriin ja kotikunnan saamisen jälkeen työllisyyspalveluiden piiriin.

Helsingin kaupunki on vakinaistanut IHH-palvelun ja sitä kehitetään edelleen.¹⁸ Jatkossa valtiolta kaupungille siirtyvät lakisääteiset työperäistä maahanmuuttoa ja kv-rekrytointia tukevat palvelut tullaan toteuttamaan työvoimaviranomaisen toimesta, IHH:n työnantajaneuvonnan ja työllisyyspalveluiden alla. Esimerkiksi työperusteisesti maahan muuttaneiden henkilöiden puoliset ja työnhakijoina maahan muuttavat henkilöt pystyvät jatkossakin rekisteröitymään työnhakijaksi samassa palvelupisteessä, samalla asiointikerralla.

Asettautumispalveluiden osalta kaupunki tarkentaa vielä organisoitumistaan, jotta kotoutumisohjelman ulkopuolella olevien henkilöiden palveluohjaus on mahdollisimman asiakaslähtöistä. Jo nykyisellään IHH:n palvelut auttavat asettautumisessa kotoutumisohjelman ulkopuolella olevia asiakkaita. (Kotoutumislaki 2 luku 10 §).

Työnantaja-asiakkaiden palvelut

Helsingin kaupunki järjestää International House Helsingin kautta työnantajaneuvontaa. Palveluita toteuttavat nyt Uudenmaan TE-toimisto ja Helsingin seudun kauppakamari ja kaupungin omat maahanmuuttoyksikön yrityskoordinaattorit. Yrityskoordinaattorit tukevat yritysten ja työnhakijoiden kohtaantoa räätälöidyllä palvelulla. IHH:n palvelu kattaa myös EU:n ulkopuolelta tulevien henkilöasiakkaiden palvelun.

Jatkossa kaupunkiin siirtyvät EURES-neuvojat tulevat työskentelemään työvoimaviranomaisen työnjohdossa, IHH:n ja työllisyyspalveluiden alla, tiiviissä yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa. Kaupunki osallistuu kansallisen EURES-verkoston työhön sekä sitoutuu käyttämään EURES-portaalia. Kansallisen Work in Finland – neuvonnan kytkemistä osaksi työllisyyspalveluita asiakaskokemuksen ja synergiaetujen osalta selvitetään tarkemmin ministeriön suunnittelun edetessä.

Kansainvälisiä yrityksiä palvelee myös Helsinki Partners.

¹⁸ Kaupungin oma resurssi IHH:n koordinaatiotiimissä on 5 htv ja Helsinki-infossa 10 htv. Valtiolta siirtyvä Helsingille kohdennettu resurssi on alustavien tietojen mukaan 4,1 htv.

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

6. TOIMIPISTEIDEN MÄÄRÄ JA SJOITTUMINEN

Helsingin kaupunkia ohjaavat työvoimaviranomaisen toimipisteiden määrää ja sijoittumista koskevissa päätöksissä kaupunkitason linjaukset, toimintaympäristön tilanne ja siinä ennakoitujen muutokset sekä asiakaslähtöisyys.

Kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki tavoittelee ympäristövastuullisia ratkaisuja, jotka hillitsevät rakentamisen ja ylläpidon energiankulutusta. Kaupunginhallituksen toimitilastrategian mukaisesti palvelutuotantoa ohjaa tilankäytön kehittäminen ja tehostaminen. Tilankäytön tuottavuustavoitteet edellyttävät työllisyyspalveluilta vuotuisen tuottavuustavoitteen edistämistä (0,5 prosenttiyksikköä vuodesta 2023). Lisäksi kaupungin monipaikkaisen työn linjausten mukaisesti on otettava huomioon, että työn tekeminen ei enää ole paikkasidonnaista.

Toimintaympäristöanalyysin mukaan Helsingissä alueelliset erot kaupungin sisällä ovat suuria. Työttömien osuudet työvoimasta vaihtelevat Helsingin suurpiireissä Eteläisen suurpiirin 6,4 prosentin ja Itäisen suurpiirin 15,3 prosentin välillä. Peruspiiritasolla erot vaihtelevat Tuomarikylän 4,8 prosentin ja Jakomäen 18 prosentin välillä. Koronapandemian negatiiviset vaikutukset työmarkkinoihin kohdentuivat kaupungin eri alueilla pääosin siten, että työttömien määrät kasvoivat eniten siellä, missä työttömyyttä oli jo ennen pandemiaa enemmän. Vaikka työttömyysasteet laskivat vuonna 2022, jäätiin lähes kaikilla alueilla vuotta 2019 korkeammalle tasolle.

Kolmas toimitilojen määrään ja sijoittumiseen vaikuttava periaate on asiakaslähtöisyys. Tilojen on vastattava

- sijainniltaan ja saavutettavuudeltaan alueellisesti vahvan palveluverkon tarpeeseen
- asiakkaiden monipuolisiin palvelutarpeisiin (esim. esteettömyys, matalan kynnyksen palvelupiste, kahdenväliset tapaamiset, erikokoiset tilaisuudet, tapahtumat, koulutukset, tilaturvallisuus sekä saavutettavuus)
- joustavan ja tavoitteellisen palvelukonseptien kehittämisen tarpeeseen (tilat eivät esteenä)
- henkilöstön työssä onnistumiseen ja työpaikalla viihtymiseen
- monialaiseen yhteistyöhön tiimien välillä ja kumppaneiden kanssa

Nämä periaatteet huomioon ottaen, kaupunki tulee toteuttamaan työllisyyspalveluita omissa tiloissa vuodesta 2025. Kaupungissa on käynnistetty suunnitteluhanke uuden toimipaikan rakentamiseksi Itäkeskukseen. Tavoitteena on toteuttaa työllisyyspalveluita kahdessa vahvassa, asiakaslähtöisessä ja monipuolisen toiminnan mahdollistavassa toimipaikassa (Malminkatu 34 ja Itäkeskus). Tilat mahdollistavat myös lakisääteisen monialaisen palvelun tuottamisen (TyM-laki 9 ja 16 §)

25.8.2023

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

[Numero]

Tämän lisäksi työllisyyspalvelut osallistuu kaupunkiyhteisen palveluverkon suunnitteluun ja tekee tiivistä yhteistyötä toimialojen kanssa erityisesti ennakkolisten ja monialaisten palveluiden tilaratkaisuiden osalta.

Helsingin kaupunki ei vastaanota tiloja liikkeen luovutuksen yhteydessä, pois lukien Itäkeskuksen tilat.¹⁹ Tilaratkaisun yksityiskohdista sovitaan erikseen liikkeen luovutuksen käynnistyttyä.

Liite

Työllisyyspalveluiden järjestämisen toimintaperiaatteet

- **ASIAKAS:** tunnistamme tarpeet, vahvistamme toimijuutta
 - Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa palvelupolkuun alusta asti
 - Monialaiset ja monipuoliset palvelut ovat lähellä asiakasta
 - Palvelu on tarpeeseen perustuvaa, joustavaa ja asiakaskeskeistä (moniammatillisuus, vastuuasiantuntija sitä tarvitseville, kaikille suora kontakti työllisyyspalveluihin, työllistymisen ratkaiseminen työnantaja-asiakkaiden kanssa)
- **HENKILÖSTÖ:** haastamme itsemme jatkuvaan oppimiseen
 - Oppiminen ja kokeilut ovat osa työn tekemisen tapaa
 - Mahdollisuus myös erikoistua, tehdä töitä tiiminä, pareina ja jakaa monialaista osaamista
 - Työnantaja-asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen haastaa osaamista
 - Työhyvinvointi tukee laadukasta asiakaspalvelua
 - Nykyinen osaaminen esim. asiakaspalvelu-, työttömyysturva-, motiivointi-, monikulttuurisuus-, osatyökykyisistä paremmin asiakkaan käyttöön
- **TAPA TOIMIA:** työskentelemme tiedolla johtaen, kustannusvaikuttavasti, yhdessä muiden kanssa
 - Tiedolla johtaminen ja digitaalisuuden hyödyntäminen - kehittämis- ja tukitoiminnot kytkettynä asiakaspalveluun
 - Palvelukanavat - digitaaliset ja ei-digitaaliset palvelut, toimitilat - tukemaan asiakaskokemusta ja työllistymistä.
 - Työllistymiseen johtavien palveluiden tuloksellisuus ja vaikuttavuus kaiken keskiöön.
 - **Oikea-aikaiset palvelut - ei kaikkea kaikille**
 - Resurssi sinne, missä optimoidaan asiakkaan työllistymiseen tarvittava tuki. Alkukartoitus, jatkokartoitukset ja asiakasohjaus tukemaan oikea-aikaisuutta
 - **Vahvat yhdyspinnat sisäisten ja ulkoisten kumppaneiden kanssa - joustava työnjako ja yhteistyö asiakkaan tueksi.**
 - Moniammatillisuus tiimitasolla ja lähellä asiakasta
 - Kaupunkiyhteinen, selkeä työnjako ja toteutus 1) ennakkolisten palveluiden esim. Ohjaamo ja 2) monialainen ja laajeneva TYP sekä 3) kotoutuminen osalta
 - Palveluiden tuottaminen kaupungissa, esim. terveystarkastusten varmistaminen työttömille SOTEPEn toimesta, digikoulutuksen tuottaminen KAASKO:n toimesta.
- **JOHTAMINEN:** johdamme asiakkuuksia, emme rakenteita
 - Johdetaan tuloksellista palvelua asiakkaan työmarkkina-aseman mukaan
 - Varmistetaan matala hierarkia – päätökset tehdään siellä missä sen on asiakkuuden kannalta tarkoituksenmukaisinta

Helsinki

20

¹⁹ Päätösvalmistelu on käynnissä tätä suunnitelmaa kirjoitettaessa.